

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1.50.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumem naslednjega dne ter strane
mesечно po pošti D 12-50, za ino-
mesetno D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznico D 12-50,
izdati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilna plačana v gotovini.

Knjižnica liceja

Ljubljana

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, L. an-
drotov. Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dnevni. Tele-
fon št. 24, — SHS poštnoštevilka
vredn. št. 11.487.

Na vsakodnevno brzo donosja se na
sej. — Roktiskaj se na vrnitjo.

Leto: IV.

Maribor, sredo 31. oktobra 1923.

Številka: 247.

Socialna zakonodaja v Jugoslaviji.

Maribor, 30. oktobra.

Vlada je sklenila likvidirati mini-
strstvo socialne politike in ministrstvo
agrarne reforme. To bi pomenilo, da je v
naši državi socialna politika nepotrebna
in agrarna reforma končana. Zavidan-
ja vredna dežela! Žal, da ni vse zlato,
kar se sveti. In četudi bo ministrstvo
socialne politike odpravljeno, ne bo od-
pravljena potreba, ki ga je rodila. Mo-
goče je, da je nepotrebno in odvisno ta-
ko ministrstvo socialne politike, kakr-
šno je bilo v zadnjih mesecih, ko sploh ni
bilo čuti o njem. V radikalnem klubu
prevladuje mnenje, da je socialna borba
končana, odkar smo se iznebili komuni-
stičnih strahov. O agrarni reformi pa so
mnenja, da je to bila konjunkturalna po-
treba, ki pa je tekom petih let prišla iz
mode. Toda nesmotrenost in površnost
pri izvajanju agrarne reforme ne ruši
našega načela, ki je povdarjeno v držav-
ni nastavi. Reakcijske tendence seda-
njega režima, ki je pokazal trdo pest ce-
lo državnemu uradništvu, niso nikakr
argument proti socialni politiki. Verjame-
mo, da našemu sivolasemu premierju ne
more oaveti noben las več, če si bodo
socialni problemi iskali kako drugo
strugo. Toda vse to ne spremeni prav nič
na samem položaju: kljub likvidaciji mi-
nistrstva socialne politike bo imela vsa-
ka vlada, ki še pride pri nas na krmilo,
obilo posla z reševanjem socialnih za-
dov, ki se zmiraj bolj zapletajo in ki jih
je vedno več.

Mi smo v vprašanju, ki se tičejo so-
cialnega življenja, tj. odnosov med posa-
meznimi razredi, daleč od vsake dema-
gogije. Smo načelni nasprotniki diktat-
ure z leve ali z desnice, diktature voja-
kov, bogatašev in sanskilotov. Načela
moderne demokracije niso za vso več-
nost, kakor tudi ne prihajajo iz večnosti.
Bo produkt današnje dobe in se najbolj
oblegajo njenemu ekonomskemu in dru-
žabnemu ustroju. Nismo za brezobzirni
individualizem, ki daje poedincu docela
proste roke, temveč za tako družabno
vredoto, ki se dosega s sodelovanjem
vseh delovnih slojev in ki hoče, da se po-
sameznik podreja interesom celote, da
pa tudi celota spoštuje posameznikove
pravice. Antidemokratski socializem ho-
če ustvariti enakost, zato pa ubija svo-
bodo. Mi smo za svobodo, ker se hočemo
približati enakosti, dočim popolne ena-
kosti sploh ni in je nemogoča. Po vojni
je pojavljalo v posameznih družabnih
razredih, zlasti pa v proletarskem, ne-
pravna stremeljenja, ki dobivajo nevdre-
ne oblike. Taka oblika je ruski bolše-
vizem, ki je napravil iz Rusije tak dr-
žavni nestvor, da je bila država brez
moči, ko so milijoni poginjali od gladu
ali se udajali kanibalstvu. Današnji pro-
letarijat je nesposoben za samovlado:
njegova rešitev je v sodelovanju z dru-
žimi družabnimi razredi, in to sodelova-
nje mora temeljiti na ideji socialne
pravičnosti, nikakor pa ne na terorju
in revoluciji.

Tem važnejša je socialna zakonodaja
v naši državi, ki je kljub likvidaciji te-
rorističnega komunizma še vedno blizu
nedanjenemu revolucionarnemu središču — Ru-
siji. Ne bomo na tem mestu podajali bi-
lance dosedanjega dela ministrstva soci-
alne politike, pri katerem so sodelovali
večinoma demokratje. Mirno trdimo, da
je bilanca aktivna. Ne, če jo merimo z
kapitalističnimi teorijami ali z merilom
to se je, kar se je dalo storiti v razme-
ru, kjer prevladuje agrarna konzervati-
vna in kjer je socialistična politika
pobor razcepjenosti voditeljev, odrekla
skoraj popolnoma.

Ob grobu Stojana Protića.

Beograd, 30. oktobra. Soba, kjer le-
ži Stojan Protić je zavita v črno draperi-
jo in uprav napolnjena z venči. Ta soba
je bila poprej Protićeva delavnica. Tiso-
či ljudje defilirajo mimo Protićevega o-
dra. Obiskali so ga vsi ministri razen
Pašića, vojnega ministra, ki se nahaja v
Gružu, ter ministra ver Janjića, ki
je odpotoval. Računa se, da je večeraj čez
10.000 ljudi izkazalo zadnjo čast mrtvemu
politiku in državniku.

Protićeva obitelj je dobila z vseh
strani države nešteto sožalnih izjav, med

njimi 600 brzojavk. Iz notranjosti drža-
ve so napovedale številne deputacije ude-
ležbo pri pogrebu. Kralj in princesa Je-
lena sta poslala vence. Iz Zagreba je do-
šlo mnogo brzojavk. Arrangement po-
greba je poverjen namestniku zunanjega
ministra Panti Gavriloviću. Pogreb je
bil danes ob 9. uri izpred hiše žalosti. —
Rakev so nesli iz hiše poslanci, iz cer-
kve člani vlade oziroma mestni svetniki
in na pokopališče h grobu radikalna
omladina. — Pogreba se je udeležilo tudi
vojaštvo z godbo.

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Avstrijo.

Zahteva, da se pritegnejo delegati iz Hrvatske in Slovenije.

Beograd, 30. oktobra. Poslanec dr.
Hohnjec je danes interpeliral glede
sestave komisije za trgovinska pogaja-
nja z Avstrijo. Povdarjal je, da so vsi
člani komisije iz Srbije. Interpelant ne
dvomi o strokovni usposobljenosti dele-
gatih, vendar pa je gotovo, da ne pozna-

jo dovolj gospodarskih razmer na Hr-
vatskem in Sloveniji, ki sta najbolj inte-
resirani na pogodbi z Avstrijo. Poslanec
je zahteval, da se morajo komisiji dode-
liti tudi delegatje iz Hrvatske in Slove-
nije.

Pacifikacija uporne Saške.

Imenovanje državnega komisarja. — Državna bramba zasedla javna poslopja. —
Progon komunistov.

Berlin, 29. oktobra. Državni kancelar
je na podlagi pooblastila državnega
predsednika imenoval ministra n. r. dr.
Heinze za državnega komisarja na
Saksonskem.

Dresden, 30. oktobra. Včeraj po-
poldne je državna bramba zasedla vsa
javna in vladna poslopja. Do nadaljne-
ga so prepovedana vsa komunistična po-
litična zborovanja, kakor vsa zborova-
nja, ki gredo za odcepitve od nemške dr-

žavne celote. Vse dosedanje odredbe gle-
de zborovanj so ukinjene. V mestu vla-
da mir.

Berlin, 30. oktobra. Ponočna izdaja
lista »Tag« prinaša vest, da je večeraj
zvečer vdrta državna bramba v deželno
zbornico v Dresdenu ter aretirala več
članov komunistične frakcije. Glasom ča-
sopisnih vesti je general Müller ustavil
izhajanje vseh komunističnih listov na
Saksonskem.

PROSLAVA ROJSTNEGA DNE RU- MUNSKKE KRALJICE V BEOGRADU.

Naša kraljica pojde na daljši obisk
v Sinajo.

Beograd, 30. oktobra. Povodom
rojnega dne romunske kraljice Marije
se je vršilo večeraj dopoldne v dvorni ka-
peli slavnostno bogoslužje. Ceremoniji
sta prisostvovala kralj in kraljica, bil je
navzoč tudi romunski poslanik na našem
dvoru. Popoldne je priredila romunska
kraljica five o'clock, ki je imel intimen
značaj. Udeležili so se romunski poslanik
s soprogo, angleški, španski in češkoslo-
vaški poslanik. Zvečer se je vršila na
novem dvoru večerja s koncertom. Da-
nes popoldne se vrne romunska kraljica
v Bukarešto. Ni še odločeno, ali se ne od-
pelje z njo tudi naša kraljica. Če se bo
njeno zdravje popravilo, se bo podala s
prestolonaslednikom vred v Romunijo,
kjer bo ostala delj časa na kraljevskem
dvoru v Sinaji.

50.000 ŽELEZNIČARJEV OBSODILO ŽELEZNIČARSKO PRAGMATIKO.

Beograd, 30. oktobra. Včeraj se je
vršil kongres jugoslov. železničarske
zveze. Zastopanih je bilo 50.000 železni-
čarjev po 104 odposlancih. Na kongresu
so razni govorniki jako ostro kritizirali
novi zakon o prometnem oboju. V reso-
luciji, ki je bila soglasno sprejeta, se na-
glašalo, da novi zakon ni zadovoljil želez-
ničarskih potreb in ga bo treba temeljito
revidirati.

POLJSKI PETROLEJ ZA NAŠE VINO.

Subotica, 30. oktobra. Subotički ra-
dikalni poslanec Jovan Radolić, ki je
na pol oficijelno vodil gospodarska poga-
janja s Poljsko, se je vrnil iz Varšave.
Po njegovi izjavi bi nam Poljska pod ja-
ko ugodnimi pogoji pošljala petrolej.
Jugoslavija pa bi izvažala na Poljsko
vino.

Poleg socialistov, ki so se izžepavali
v plitvi demagogiji, nosi največ krivde,
da je zaostalo socialno-zakonodajno de-
lo, nagib našega naroda k historicizmu.
Namesto da bi si uredili državo na pod-
lagi, ki odgovarja modernim socialnim
in ekonomskim potrebam, se izžepava-
mo v bojih za historične nacionalizme,
za hrvatsko in srbsko državno pravo, za
preperle pergamente in podobno. Ple-
menska borba je popolnoma odvrnila po-
zornost naše javnosti od socialne poli-
tike, od družabne reforme na temelju
zdravih in pozitivnih načel. Tako danes
odločuje o vseh zakonih in o državni po-
litiki splohi konzervativna stranka, v
kateri ima pretežen vpliv srednji agra-
rec. Ta stranka sklepa zakone s pomočjo
najbolj zakrknjenih reakcionarcev:
turških agov iz Južne Srbije!

Nočemo biti preroki, da bi napovedo-
vali slabe posledice vladne brezbržnosti
napram socialnim zahtevam današnjega
časa. Država je danes edini uspešni po-
sredovalec med družabnimi razredi; nje-
na dolžnost je, da regulira njihove od-
nošaje in da štiti slabe pred močnimi.
To delo pa je danes — v modernu pojmo-
vani državi — tako obsežno, da ne more
bit podrejeno na pr. ministrstvu trgo-
vine ali kateremu drugemu resorju.

Verjamemo, da je današnjemu reži-
mu, ki je že tolikokrat pokazal svoje re-
akcijske krepilje, socialno poslari-
stvo države deseta skrb. Po razpoloženju
naših mas, ki so se ob zadnjih volitvah
deklarirale za plemensko politiko, bi bi-
lo soditi, da nam res ni treba socialne
politike. Toda vse to so prehodni poja-
vi. Prejalslej bodo stara vprašanja z
vso silo potrkala na čuri in tedaj jim
bodo kos le oni, ki bodo razumeli čas
in bodo lahko celili njegove rane, pa
tudi rezali njegove izrastke.
Obžalovati je tedaj, da naša država od-
pravljala dosednji forum za socialno po-
litiko, ne da bi postavila na njegovo
mesto kaj drugega kot partizanstvo in
reakcijske nagibe banatskih agrar-
cev in beograjskih trgovcev.

Politične vesti.

* Protest Ljubljane zoper italijansko
barbarstvo. Naša slovenska prestolica je
krepko odgovorila na barbarsko zatira-
ranje našega življa v Primorju s strani
Mussolinijeve Italije. Čez noč je pozabi-
la Ljubljana na vse svoje domače prepri-
re. Včeraj se je vršil v veliki dvorani
»Unione« impozanten shod, ki je kakor
en mož dvignil glas in opozoril italijan-
ske nasilneže, naj se ne igrajo z ognjem,
da se ne opečijo. Velikastnemu zborova-
nju so predsedovali gg. ministri n. r. dr.
Žerjav, dr. Korošec in Pucelj, dr. Ravni-
har, Brandner; kot govorniki so nasto-
pili gg. dr. Ravnihar, dr. Puc in Smodej,
ki so v ognjevitih besedah bičali itali-
jansko nasilje, ter pozivali na boj kot ita-
lijanskega blaga, kar bo najboljši odgo-
vor Jugoslavije. Na zborovanju je spre-
govoril tudi naš prijatelj, ameriški pu-
blicist g. Lec Meriwether, ki je pozdravil
zborovalce imenom svoje domovine ter
želel uspeh v boju zoper italijansko bar-
barstvo. — Med viharimi odobravanjem
je bila sprejeta resolucija, ki pozivlja
vlado, naj podvzame potrebne korake v
zaščito naše narodne manjšine pod itali-
janskim jarmom in naj niti za las ne od-
stopi od rapalske pogodbe. Kljub vlad-
ni prepovedi se je spontano razvila po
zborovanju veličastna povorka po me-
stu, prepevajoč narodne pesmi. Popolno-
ma brez potrebe je moralo nastopiti o-
rožništvo, ki je brez uspeha skušalo raz-
gnati demonstrante, ki pa so se po kon-
čani manifestaciji pred hišo italijanske-
ga delegata brez incidentov sami mirno
razšli. Na Vodnikovem trgu je policija
z golimi sabljami nastopila proti demon-
strantom, prav kakor pod ranjko Ay-
strijo...

TURČIJA PROGLAŠENA ZA REPUB- LIKO.

Angora, 30. oktobra. Narodna skup-
ščina je z večino glasov proglasila Tur-
čijo za republiko ter izvolila Mustafa
Kemal-pašo za prvega predsednika.

POGODBA KRUPPA Z MEDZAVEZ- NIŠKO KOMISIJO.

Düsseldorf, 30. oktobra. Krupp je
sklenil z medzavezniško komisijo pogod-
bo, s katero se je obvezal, da takoj plača
polovico zapadlega davka na premož ter
polovico ostalih obveznosti v gotovini.
Nadalje se obvezuje Krupp, da bo odda-
jal 20% produkcije svojih rudnikov za-
veznikom.

100-bilijonski bankovci v Nemčiji.

Berlin, 30. oktobra. »Berliner Tag-
blatt« poroča, da izda državna banka še
tekem tega tedna bankovce po 1, 2, 5, 10,
in po možnosti tudi bankovce po 100 bi-
lijonov mark.

Bonar Law obšel na pljučnici.

London, 30. oktobra. Bonar Law je
zbolel na pljučnici. Njegovo zdravstveno
stanje je zelo opasno.

Na Grškem red in mir.

Atene, 30. oktobra. Uradno se poro-
ča, da je v vsej Grčiji zopet vzpostavljen
red in mir.

Separatistični pokret v Poreniu.

Pariz, 29. oktobra. »Agence Havas«
poroča iz Koblenza: Danes je bila še v
nadaljnjih devetih okrajih proglašena
republika.

BORZA.

Curij, 30. oktobra. (Izv.) Sklepni te-
čaj. Pariz 32.80, Beograd 6.60, London
25.19, Praga 16.48, Milan 25.25, Newyork
561.25, Dunaj 0.007875, žig. krona 0.0079.

Zagreb, 30. oktobra. Pariz 4.87—
4.95, Švica 15.02—15.10, London 376—379,
Dunaj 0.1182—0.1209, Praga 2.475—2.49,
Milan 3.78—3.80, Newyork 83.75—84.50.

Mariborske vesti.

Maribor, 30. oktobra 1923.

o Predavanju o ruski revoluciji, ki ga je priredila sinoči »Ljudska univerza«, je bilo izredno dobro obiskano. Predavatelj g. inž. Kukovec je razdelil gradivo na dva dela. V prvem delu, ki ga je podal sinoči, je očitno zgodovino revolucije in njenega gibanja v Rusiji. V širokih obsevih, a jasno in pregledno je opisal boj med samodržstvom in strujami, ki so prihajale iz Evrope in ki so našle na Ruskem zelo rodovitno tla. Prirojeni nagib k ekstremizmu, ki spada h glavnim lastnostim ruskega človeka, se je tekom stoletja razvil v socialistično skrajnost, ki jo poznamo pod imenom boljševizem. V temeljito in lepo zasnovanem pregledu ruske politične in socialne zgodovine se je g. predavatelj dotaknil tudi namih temeljev socialističnega gibanja, predvsem marksistične ideologije, ki se je odražala na Ruskem na razne načine, ki pa se je vedno bolj razmotavala v ekstremitate. Na prihodnjem predavanju (v ponedeljek dne 5. novembra) bo g. inž. Kukovec podal sliko sedanje ruske revolucije ter bo s psihološko metodo ocenil njene neuspehe in uspehe. Morebiti se bo vršila teden pozneje javna diskusija o problemu ruske revolucije.

o Značilnosti V zadnjem času se je zgodilo več slučajev, da so nemški hišni posestniki enostavno brez odpovedi dosegljivim dimnikarskim mojstrom izročili dela v svojih hišah nemškemu dimnikarskemu mojstru Auerju, ki je član nemškega političnega društva. Tako se je zgodilo že dni slučaj, da je neki Nemeč, ki je nedavno kupil v Mariboru hišo, takoj dal vso hišo omesti od Auerja, daš se ni poteklo 14 dni, kar je ometal prejšnji dimnikar. Seveda, saj plačajo to stran. Vsekakor je značilno, kako se Nemci drže gesla »Svoji k svojim!« — in le najtopleje priporočamo slovenskim hišnim posestnikom enako postopanje.

o Boju mesarjev proti znižanju cen mesa. Zadnja »Volksstimme« ve poročati, da so mesarji zopet pričeli boj zoper znižanje cen mesa. Kakor znano, je sklepala mestna občina pogodbo s izvoznikarjem Markovičem, glede dobave cenejšega mesa in ga po mesarju Trofeniku prodaja v mestni mesnici po 15—17 din. Zanimi stane pri drugih mesarjih 25—26 din. To mesarjem seveda ni všeč zato niso sprejeli mesarja Trofenika v mesarsko združenje. V četrtek pa so baje imeli mesarji velik »bojni svet«, na katerem so se posvetovali, kako bi se dalo izbiti nevarnega konkurenta. Na to nezadovoljno postopanje mariborskih mesarjev, ki stoji pod patronanco klerikalcev, je javnost dala najlepši odgovor s tem, da bo kotira mesarje in kupuje le pri mestnih stojnicah na Rotovškem in na Glavnem trgu. Ker je naval na te stojnice, kakor je videti, zelo velik, bi kazalo v slučaju potrebe jih še pomnožiti.

o Grajska klet. Torek 30. in sredo 31. oktobra koncert polnoštevne nar. žel. gl. godbe »Drava«. Začetek ob pol. 20. uri zvečer.

o Matineja za šolsko mladino. Višji šolski svet je odredil, da ima šolska mladina vseh mariborskih šol od 5. osnovne do šolskega leta navzgor v ponedeljek dne 5. novembra tri ure prosto, da se udeležijo matineje v Götzovi dvorani. Ta odlok je dokaz, da se višja šolska oblast zavzema visokega pomena umetniške prireditve, ki je pri nas prva te vrste. Noben umetnik še ni priredil koncerta nalašč za šolsko mladino. Hvaležni smo našim mladim umetnikom, gospej Fantiki Brandtovi in g. prof. Ličarju, da sta udeležila novost, ki bo nedvomno koristila mladini, da priredita naša umetnika istega dne ob 20. uri zvečer v veliki Götzovi dvorani koncert z izbranim programom. Kakor znano, imajo javni nameščenci znanen popust. Ni treba posebej opozarjati na umetniški renome obeh virtuozov, ki ju naše muzikalno občinstvo pozna iz prejšnjih koncertov. Preverjevali smo, da bo koncert dne 5. novembra manifestacija našega priznanja obema mladima umetnikoma!

o Jugoslov.-češko-slovaška Liga v Mariboru. Pripravljali odbor za ustanovitev samostojne Lige v Mariboru je dobil pravico za naročilo popravka dveh točk na pravil. ki so pa dobesedno kopirana iz pravil, ki jih je vlada že potrdila.

dila. Ustanovni občni zbor Lige se bo torej žal zopet malo zavlekel.

o Na praznik Ljudska knjižnica tj. v četrtek dne 1. novembra ne posluje zvečer, ampak dopoldne od 10.—11. ure kakor ob nedeljah. To velja tudi za vse druge praznike, ki padejo na četrtek ali soboto.

o Tedeniški izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 21.—27. okt.: Erysipel ostalo 2, novih 1, ostane 3; griža ostalo 6, novih 1, ozdravljen 1, ostane 6; škrlatinka ostali 3, nov 1, ostane 4; difterija ostal 1.

o Sprememba posesti. Trgovino z mešanin blagom na Koroški cesti 39 je kupil od sedanjega lastnika Beno Kragelja ljutomerski rojak g. Matko Seršen, s hišo vred, ki je tako prešla iz nemških v slovenske roke. V hiši je tudi umetno tiskarski zavod »Ažbe«. Trgovino g. Seršena vsem narodnim krogom toplo priporočamo!

o Prejeli smo od tvrdke Mastek & Karničnik obvestilo, da vsled padca dinarja 15% znižanje cen velja samo do 15. novembra. Toliko cenj. občinstvu v opozorilo.

o Kavarna Frankopani. Danes v sredo 31. oktobra koncert. Igra priljubljene teret. Postrežba točna. Za obilen obisk se priporoča Iva Kokol, kavarnar.

o Mestno kopališče bo na praznik dne 1. novembra zaprto, vsled česar bo parna kopel za dame na razpolago v petek dne 2. novembra, ostale dni tekočega tedna pa za gospode.

o Nesreče in nezgode. Aleks Sofija, delavka v tovarni Doktor in drug je dobila med delom želodčne krče. Rešilni oddelek jo je prepeljal v bolnico. Strojni kurjač j. ž. Ivan Lorbek je ponoči pri mazanju lokomotive zadel ob kolo, ki mu je zmečkalo desno nogo. Rešilni oddelek mu je prvo pomoč ter ga prepeljal na stanovanje. — Hlapec tvrdke Farič, Anton Križanec, je v Cvetlični ulici s kolesom povozil nekega moža in mu prizadjal več lahkih poškodb. Radi nepredvidnega kolesarenja je bil prijavljen in bo moral plačati primerno globo.

o Nenavadna nezgoda. Včeraj popoldne se je zabavalo na igrišču v Ljudskem vrtu več fantov s tem, da so plezali na zid, ki toči igrišče od starega mestnega pokopališča. Med drugimi je plezal na zid tudi dijak J. K. Ko je bil že na vrhuncu in se je zmagoslavno postavil na zid, se je razpadajoča obzidje udrla in z ruševinami vred je padel deček na grobnico na obočju zidu. Pod težo kamena in opeke se je udal tudi pokrov grobnice in fant je telehnil v grobnico na rakev, ki se je tudi udrla in na prestrašenega dečka so skrivnostno zrla prazne votline mrtvaške glave. Hujše, kakor poškodbe, ki so k sreči le lahke narave, je bil strah, ki ga je preстал deček v objemu mlčice. Pol nezvestnega so ga pronesli v bolnico, kjer so ga kmalu zopet spravili na noge in poslali domov. Obljubil pa je sveto, da ne bo nikoli več plezal na pokopališki zid.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Torek, 30. okt. Traviata A.
Sreda, 31. okt. Zlatorog, E.
Četrtek, 1. nov. Traviata, izv.
Pri vseh predstavah gostuje g. Zdenko Knittl, član zagrebške opere.

—□—

»Zlatorog«. V sredo, 31. oktobra se ponovno vprizori krasna Parmova opera »Zlatorog«, pri kateri bo pel partijo Janceza na splošno željo občinstva zopet naš stalni gost zagrebške opere g. Zdenko Knittl. Pri tej priliki bodi omenjeno, da se zanima za to Parmovo delo zagrebška opera. Zato bo v sredo 31. oktobra prisostvoval predstavi »Zlatoroga« ravnatelj zagrebške opere g. Kojnovič, ki želi opero našega slovenskega skladatelja vprizoriti na zagrebškem odru.

Traviata. Opozarjamo cenj. občinstvo, da pri današnji »Traviati« ne poje Alfreda g. Skrivanič, kot je na lepahih pomotoma objavljeno, temveč g. Zdenko Knittl, član zagrebške opere, ki nastopi — kakor smo včeraj poročali — petindvajseti na našem odru. Zato je naša dolžnost, da današnjo predstavo obiščemo v čim večjem številu, da s tem počastimo našega odličnega in zelo priljubljenega gosta.

Koncert Betetto-Simenc. Opozarjamo cenj. občinstvo, da priredita v tak. gled. koncert odlična člana ljubljanske opere g. Betetto (bas) in g. Simenc (tr.)

Koncert bo 9. nov. Že danes opozarjamo cenj. občinstvo na ta vsestransko zanimiv obisk odličnih gostov.

Ješenske gosli. V najkrajšem času se vprizori Surgučeve »Ješenske gosli«. O tej drami bomo jutri obširneje poročali.

Kultura in umetnost

Umetniška kri. Opereta v treh dejanjih. Vglasbil E. Eysler. Kakor drugje, kjer se je doslej proizvajala ta priljubljena opereta, tako je tudi pri sobotni premijeri zabeležiti prav zadovoljiv uspeh. Sužet, kakor glasba, vse je prikupljivo, tako da se delo močno povzdiguje nad navadno obliko operete zadnje dobe, ki imajo čisto trivialne in banalne poteze. Glavno moško vlogo je podal g. Urvalek. Je igralec finega in neprisljenega nastopa, ki razpolaga s prijetnim glasovnim materijalom. Njegova igra, o sobito pa v zadnjem dejanju, ko podaja ljubimca, ki spregleda ves položaj, ter hoče prikriti, da je bil zaljubljen, je bila zares dobro zamišljena ter podana z globokim čustvom. Zraven tega še razpolaga umetnik z jasno artikulacijo, tako, da že lahko trdimo, da je pridobilo naše gledališče z njim ugledno moč, ki bo brezdvomno uplivala na ugoden razvoj operete. To pa moramo istotako trditi o g. Mitrovičevi, ki je podala glavno žensko vlogo, subreto Leissnerjevo. Njene umetniške kvalitete so nam znane; pri dobri glasovni razpoloženi je igrala z vidno vneto in s temperamentnostjo. In tretji zastopnik glavnih vlog je bil g. Rasberger, kot fabrikant Blank. S svojo dobro premišljeno in simpatično igro nam je podal istotako prvovrstno kreacijo, ter je o sobito s svojo dvopitnostjo in s svojim humorjem oživljal potek dejanja. Alfred (g. Skrbineš) je bil v splošnem na mestu; pri živahnosti njegove oboževanke Leissnerjeve, pa bi lahko tudi njemu prišla kri malce v hitreji tok. Pravi posrečena je bila vloga majorja Leissnerja (g. Harastovič). Bila je to značilna prikazen starega vojnika. Originalna je bila zakonska dvojica Sillemann-Betulijs (g. Kosič in gđ. Petkova). Prvi dober osebito v maski, druga s priznanim, neprisljenim-naravnim šegavostjo, kar je vzbujalo mnogo smeha. Posebej omeniti pa moramo prvi nastop v samostojni večji vlogi gđ. Lubejeve, kot hčere Sillemannove. Ima vse predpogoje, ki nam dajo upanje na razvoj dobro uporabljive subrete. Igra in glasovni materijal, v zvezi s prirojenjo živahnostjo, vse je bilo prav zadovoljivo. Gđ. Kogejeva je bila dobro pogodena in originalna gospodinja; zraven nje so še zastopali manjše vloge gđ. Viherjeva (garderobijerka), g. Govorov in Zehrer (Alfredova prijateljica), g. Tepavec (vratar), Tomašič (sodnik) in Tovornik (sluga). Zbor je bil zadovoljiv, kostumi so bili prav lepi in primerni, maske posrečene in izrazite. Moramo zabeležiti lepo uspešo predstavo, kar je dokazal tudi živahen aplavz. Bilo je mnogo smeha in razpoloženje pri občinstvu je bilo vsled tega zadovoljivo. Režija g. Urvalca je bila dobro pripravljena in spretno izvedena; muzikalno vodstvo pa je bilo v priznanih rokah g. opernega ravnatelja Mitroviča. Opereta, katero prištevamo k najboljšim delom te vrste, katero je doslej proizvajalo naše gledališče, bo še gotovo večkrat zabavala naše občinstvo.

H. D.

o Knjige Slovenske Matice so dospole. Mariborski člani naj jih dvignejo pri poverjeniku g. R. Pleskoviču (Strossmayerjeva ulica 26) proti doplačilu 10 D in poštnini 130 D. Obenem se bo pobirala članarina za leto 1923 v znesku 30 D.

o Jubilej znamenitega češkega založnika. Naši založniki žal ne stojijo na višini, ki jo zavzemajo založniki pri velikih in kulturnejših narodih. Tam je podjetnik, ki izdaja literarna in znanstvena dela, sam literarno in znanstveno izobražen. Le tak založnik lahko dela po določenem programu in podpira stremjenja umetnosti in znanosti. Čehi so slavili minule dni tridesetletnico obstoja enega najuglednejših založnikov v Pragi, čigar lastnik in vodja je Jan Laichter. Vsi listi so prinesli povodom tega jubileja simpatične članke o možu dela in prakse, ki je toliko koristil idealnim smotrom češke kulture. Laichter je sam literat, zato je delal po programu in je prekosil založnike, ki so razpolagali z večjimi sredstvi. V Laichterovem založništvu so izšle znamenite zbirke: »Vzbor

najlepših spisov poučnih«, »Očakci na nazory«, »Česká politika«, »Dějiny literatury« in druga, ki vsebujejo monumetalna znanstvena dela. Laichter je izdal tudi Masarykovo revijo »Nova Dobroba«. Takega založnika bi si tudi mi želeli, zato navajamo Laichtera kot vzor resnega in izobraženega kulturnega delavca, ki je obenem dober trgovec.

o Pisatelj Rudyard Kipling rektor vseučilišča. Sloviti angleški pisatelj R. Kipling je bil izvoljen za rektorja škotske univerze v Saint Andrewu.

Celjske vesti.

Vseh svetnikov dan na celjskem okoliškem pokopališču. Kakor običajno vsako leto, zapoje tudi letos na dan spomina naših rajnih Celjsko pevsko društvo pod vodstvom g. Stanka Perca na celjskem okoliškem pokopališču dve žalostinki.

Na celjskem mestnem pokopališču je vojaška oblast nedavno uredila zapuščene vojaške grobove ter osnažila tudi stezice. Popolnoma zanemarijen pa še leži vojaški del bolniškega pokopališča. Že leti je, da se tudi tukaj varuje pieteta na padle žrtve svetovne vojne.

Prva hrvatska štedilnica v Celju. Da tik pri kolodvoru novo moderno poslopje. Delo zelo napreduje in je pričakovati, da bo stavba še pred novimi leti pod streho. To priliko pa hoče izrabljati hotelir Uniona, ki je postavil v bližini kantino, ki zapeljivo delavstvo k ne potrebnemu zapravljanju težko pridobljenega zaslužka. Kdo mu je dal za to potrebno dovoljenje? Politična oblast naj da tozadevno pojasnilo, oziroma naj poseže vmes in nedostatek takoj odpravi.

Celjsko mestno gledališče. V četrtek dne 2. nov. se vprizori izven obon. znana igra »Mlinar in njegova hči«.

Kulak izvajajo na svojem zavodu študijske sestre v Celju. Na dvorišču šolskega poslopja gradijo dvonadstropno zasebno meščansko šolo in telovadnico. Zgodilo se je pa te dni, da so pritegnile k tozadevnemu delu tudi šolsko mladino in jo odtegnile tako šolskemu pouku. Ni nobene nesreče, ako se navaja deca k praktičnemu delu, vsekakor pa je ne predvidno, ako se izpostavlja na ta način raznim nevarnostim in nesrečam. Tudi za zasebne zavode, ki uživajo pravico javnosti, naj veljajo šolski predpisi.

Gospodarstvo.

o Blagovne borze. Novi sad, 29. oktobra: pšenica bačka 337.50—340; oves sremski duplikat kasa 220; turščica bačka 245, za januar 240; februar-marec 232.50, marec-april 257.50—262. Moka, »0« 550, »6.5« 320, otrobi 130. Tendence nespremenjena. — Zagreb, 29. oktobra: pšenica franko Gajdobra, 330, turščica franko bačka postaja 275, blago 255, franko vagon Zagreb 285; oves bosanski rešetan, franko Banjaluka 215—220, franko Ivanska 250; moka »0« bačka, franko Zagreb 550. Tendence nestalna.

o Obtok bankovcev. Po izkazu Narodne banke z dne 15. oktobra je znašal obtok bankovcev 5.925.80 milijonov dinarjev in se je napram preteklemu tednu zmanjšal za 74.8 milijonov. Istočasno je kovinska podlaga narasla od 447.9 milijonov na 452.3 milijonov dinarjev.

o Revizija tujih koncesij. Vse tuje koncesije, izdane inozemcem za izkoriščanje gozdov, rudnih ternov, vodnih sil, železniških prog, melioracije terena itd. bodo predložene v svrhu revizije narodni skupščini, ker je ugotovljeno, da mnogi podjetniki plačujejo za današnje razmere neprimerno nizko odškodnino, do čim delajo ogromne dobičke.

o Dobava ovsa. Pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 14. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 990.000 kg ovsa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

o Mednarodna razstava v Havani. Od 9. do 24. februarja 1924, se bo vršila prva mednarodna razstava v Havani (Kuba). Prospekti za razstavo so interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

MESTNI MUZEJ, Cankarjeva ulica, odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. — Vstopnina 1 dinar.

Pierre Loti:

Azijada.

(Dalje).

(17)

Čez nekaj časa je bilo videti, da so se odpirala majhna, od starosti razgledana bizantinska vrata in na prag so stopile kakor Parizanke oblečene deklice ter metale godcem medene piastre.

Slabše je bilo, ko sva došla v Galato; nikjer na svetu nisem slišal tako disonantnih zvokov, kot so mi tu udarili na uho.

Nihče si ne more predstaviti hrupa, ki so ga delali ljudje najrazličnejših jezikov, med katerimi pa je prevladoval grški živelj. Umazano grško prebivalstvo se je gnetlo v gostih množicah, prihajajoče iz razkričanih zakotnih ulic, kavarn in gostiln. Ni si mogoče misliti, koliko pijanih moških in žensk se je opotekalo na tem prostoru in polnilo ozračje z zoprnimi glasovi.

XXVI.

Spominjam se noči, ko je spremljala naš kajik na Zlatem rogu baj-kuš (sova). Bila je mrzla januarska noč; ledena megla je pokrivala velike sence Stambula in padala liki fini dež na naše glave. Ahmed in jaz sva oprezno veslala v kaiku, ki je naju peljal v Ejub.

V fawarskem pristanu sva se previdno ustavila in se izkrcala na samotnem mestu, ki je bilo naplavljeno z razbitimi čolni in z drugo podobno robo.

Bilo je to pod starimi zidovi bizantinskega dela Carigrada, na mestu, kjer ob tem času ni človeka. Kljub temu pa se je plazilo na obrežju dvoje senc z belo glavo in se skrilo pod balkon samotno ležeče, napol porušene hiše. Bili sta Azijada in njena stara služabnica Kadidža.

Pot je bila precej dolga. Tuinfam je padala na vodo rumena luč iz kake tur-

ške hiše, povsod drugje pa je vladala globoka noč.

Ko smo pluli okoli nekega starodavnega poslopja, smo slišali glasove godbe in plesa. Bilo je to eno izmed velikih poslopij — črnih na zunan, prelestnih na znotraj — kjer stari Grki, Fanarioti, skrivajo svoje bogastvo, svoje diamante in pariške toalete.

... Nato je slavnostno šumenje in bučanje zamrlo v daljavi in je znova legla okoli nas mrtva tišina in tema.

V tej tišini smo slišali, da kroži nad čolnom neznani ptič.

»Bu fena (to je slabo)!« je dejal Ahmed in majal z glavo.

»Baj-kuš mi je vprašala Azijada. (Sova?)«

Kadarkoli sta Ahmed in Azijada govorila o verskih vprašanjih in turških običajih, nista hotela, da bi se bil jaz vmešaval v njune zadeve.

»Bu čok fena, Loti,« je dejala čez nekaj časa in me prišla za roko, »amma sen... bilmezsın.« (Slabo je, Loti... toda ti tega ne razumeš!...)

Ne dvomim, da je bilo poletavanje sove v zimski noči in nad nami — skozi celo uro — neobičajno in nekoliko tajinstveno.

To noč je bila voda v Zlatem rogu jako nemirna; padal je fini, ledeni dež, ugasnila nam je luč in smo bili v nevarnosti, da nas dobi straža bašibozukov, kar bi pomenilo, da bi bili vsi trije uničeni.

Pri Balati smo srečali kaike, polne jandiov (Zidov). Jandiji, ki bivajo na obeh straneh, se po večerih obiskujejo ali pa se vračajo iz velike sinagoge. To je edini del Zlatega roga, kjer je po noči nemirno.

Zidje so peli vso pot melanholično židovsko pesem, ki je čudno odmevala v tišini turškega mesta. Bajkuš je še vedno poletaval nad našimi glavami in Azijada je jokala od strahu in od mraza.

Kako smo si oddahnili, ko smo se ustavili na ejubski obali in se izkrcali na kopno! Preskakovali smo mlakuže in naplavljene les, zbežali urno čez zapuščeni trg, odprli potihoma vežne duri in jih oprezno zaprli za sabo, pregledali prazne sobe v pritličju in prostor pod stopnicami, nato pa smo šli v kuhinjo in odložili premočeno, blatno obušalo. Tu sva se s Azijado poslovila od Ahmeda ter vstopila v najino sobico, zaklenila duri in spustila zavese. V sobi se je širila prijetna toplota; kadila so dišala. Prihajale so ure razkošja.

Sova je priletela za nami in sedla na platano pod oknom. Tu je še dolgo skovikala v mrzlo noč.

Azijada, ki jo je utrudila naporna pot, je zaspala pri sovinem tajinstvenem skovikanju. Iz oči so ji tekale solze.

XXVII.

Ejub, 20. januarja.

Včeraj se je končala s fiaskom velika mednarodna komedija gospodov udeležencev konference. Ko se jim je vse izneverilo, so excellence odšle; poslaniki so začeli spravljati prtljago in — Turki so bili prepuščeni svoji usodi.

Srečna pot tem ljudem! Mi k sreči ostanemo. V Ejubu so docela mirni in precej odločni. Zvečer se v turških kavarnah zbirajo bogataši in revčki okoli istega omizja in si skupno razlagajo dnevne liste. Nekdo čita, a drugi strme poslušajo. Ne poznajo političnih prepričanj pri absintu, kakor so običajni v zapadnoevropskih krčmah; v Ejubu goje politiko trezno in takorekoč pobožno.

Ni treba obupavati nad narodom, ki si je ohranil toliko vere in nehljnjene poštenosti!

XXVIII.

Danes, 22. januarja, so ministri in vodilni funkcionarji sklenili na slavnostni seji in soglasno kakor en moč, da

odbičejo evropske zahteve. Iz vseh delov cesarstva prihajajo deputacije in spomenice, zahtevajoče naglo odločitev.

V tej skupščini se je pokazalo ogromno narodno navdušenje. Prvič v turški zgodovini so sedeli kristjani poleg mohamedancev, grški in armenski prelati poleg dervišev in šejka-ul-islama ter sklepali o zadevah skupne domovine. Prvič so prišle iz mohamedanskih ust nečuvne besede: »Naši bratje kristjani!

Močni duh bratstva in skupnosti je združil različna verska naziranja otmanskega cesarstva. Armensko-katoliški prelat je imel pred skupščino nastopni nenavaden govor:

Effendiji!

Pepel naših očelov počiva v tej naši rojstni zemlji že pet stoletij. Izmed vseh dolžnosti je prva dolžnost, brati našo skupno grudo. Smrt je prirodni zakon. Zgodovina nam pripoveduje o velikih državah, ki so se polagoma pojavile in naglo izginile s svetovnega torišča. Če se je tedaj Previdnost odločila, da na pravi konec naši domovini, nam ne ostane nič drugega, ko da se udamo molni volji; ni pa vseeno, ali se udamo molne ali pa umremo slavno in junsko. Če nas čaka sovražnikova krogla, je možno, ako ji nastavimo prsi namesto hrbita; tako bo naši domovini ohranjeno slavo. No ime v zgodovini. Nedavno smo se bili mirujoče telo, odkar pa smo dobili ustavo, je telo oživilo in postalo močnejše. Danes smo bili prvič pozvani v to skupščino; hvala za to gre Niegovemu Visokemu članstvu sultanu in ministrom. Porte! Od danes naj verska vprašanja ne prestopijo praga naše vesti! Naj gre mohamedanec v svojo mošejo, kristjan v svojo cerkev; ali tam, kjer gre za rešitev nas vseh, kjer gre za boj zoper sovraga, tam smo vsi eno!

(Dalje prih.)

Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi. Serce in drug, Vetrinjska ul. 2, 2175 30-23

Učitelj opisne geometrije za peto realno išcem. Ponudbe pod »Opisna« na upravo lista. 2376 3-3

Bonbone — kandite — specialna trgovina Stolna ul. št. 4. Na drobno, na debelo. 2405

Pozor! Na Aleksandrovi cesti št. 8 se prodaja **meso kiga po K 68.** K. Šmisl. 2409

Drva, premog, oves, kornu, opeko, trgovsko opravilo, voz, sivalni stroj, avto prodaja Andrej Oset, Aleksandrova cesta 57. telefon 88. 2408 10

Prodajam hišo s sadnim vrtom in dvema oraloma zemljišča na periferiji mesta za Dinar. 87.500. Poizve se v pisarni K. Troha, Maribor, Slovenska ulica 2. 2407 3-1

Prtljivo skladišče se vzame v najem. Naslov pove uprava »Tabora«. 2399 2-2

NOGAVICE

za dame in otroke kupite najceneje pri tržki 2166

Anica Traun
Maribor, Grajski trg 1.

Najlepše novitete

Srajce od 60 Din, kravate od 12 Din, klobuke od 105 Din, čepice od 45 Din naprej

kupite

2230

samo v modni trgovini

B. Veselinović in dr.

Maribor, Gosposka 26

po najnižji ceni!**Svarim**

s tem vsakogar, dajati moji ženi Alojziji Golob, roj. Caf, denar ali denarne vrednosti, ker za te vrste dolgov nisem plačnik.

Jakob Golob

Selnica ob Dravi. 2408

Petrolej

v železnih sodih vedno v zalogi. Naročila sprejema: **Vacuum Oil Company, Petrolejska podstanica.** Maribor, Meljska cesta 10, telefon št. 344 2380

Čitajte, uvažujte in izkoristite!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da otvorim s 1. novembrom 1923 v svoji lastni hiši na Koroški cesti št. 39

trgovino z mešanim blagom

katero je do sedaj imel v najemu g. Beno Kragelj. S skrajno ugodnimi cenami in skrbno postrežbo si bodem prizadeval, pridobiti si splošno zadovoljnost in naklonjenost svojih cenjenih odjemalcev.

Vsled nakupa iz prvih rok, male režije ter solidnosti mojih trgovskih principov, bo si vsak redni obiskovalec moje trgovine prihranil mnogo denarja.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

Matko Seršen

2404

Maribor, Koroška cesta 39.

Odvetnik**Dr. RIHARD FANINGER**

sporoča uljudno, da je sporazumno z dediči prevzel odvetniško pisarno blagopokojnega gosp. dr. Vladimira Serneca, odvetnika v Mariboru, Sodna ul. 14. 8-3 2394

Naznanilo.

Srebrna kolajna 1922. — Častna diploma I. reda 1923.

Vrtnarstvo in semenarstvo

IVAN JEMEC, MARIBOR

Razlagova ulica 11 — Slovenska ulica 8

naznanja cenjen. občinstva in narodnim draštvom, da je otvoril **cvetličarno v Slovenski ulici št. 8**

ter se priporoča pri raznih prilikah za naročila poročnih šopkov, šopkov za častike, aranžma poročnih vozov, svatbenih sob, venčnih dvoran in gledališč. Sveži in suhi žalni venči, sveže cvetlične postrežbe točna. Lica in lončnice. Cene solidne.

Ceneno češko perje!

En kg sivga opuljenega perja 65 Din, na pol bele 80 Din, belo 90 Din, boljše 100 in 130 Din, puh 150 in 180 Din, boljše vrsta 225 Din. Pošiljate carine proste proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine preplačate. Blago se tudi zamenja in navseče v zama naj. Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lober št. 38** kod Pilzna, Českoslovaška. Poštno pošiljke grede iz Českoslovaške v Jugoslavijo krog 14 dni. 2373 3-3

Oblasno načelstvo JDS v Mariboru

razpisuje

mesto strankinega tajnika v Murski Soboti.

Glede plače in drugih pogojev daje informacije **oblastno tajništvo JDS v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 1**, kamor je naslavljati tudi ponudbe.

Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjamo, da smo s 25. oktobrom 1923 cene vsemu blagu

znižali za 15%.

Vsakdor, ki si hoče svoje potrebščine za jesen in zimo po res nizkih cenah nakupiti, naj toraj ne pozabi si pred nakupom ogledati našo zalogo.

Mastek & Karničnik, manufakturna in modna trgovina, Maribor

16 Glavni trg 16

2357 4-3